

2004. aasta Tõstamaa Valla Vapimärgi saajad on Liivi Heamets ja Ain Birk

LIIVI HEAMETS

Liivi Heamets on sündinud 1941. aastal Tõstamaa vallas Tõlli külas. 1956. aastal lõpetas Tõstamaa põhikooli ja asus õppima Türi Põllumajandustehnikumi. 1960. aastal suunati tööle Pärivere sovhoosi, kus töötas karjabrigadiri ja zootehnikuna. Töö kõrvalt omandas Vinni Sovhoostenikumis raamatupidaja kutse ja asus 1984. aastal tööle Tõstamaa sovhoosis raamatupidajana. 1985. aastal Pärnu Kaluri põllumajandusosakonna loomisel asus tööle Selistes zootehnikuna.

1990. aastast, kui algas külanõukogudest valdade moodustamine, täitis Liivi valla pearaamatupidaja ülesandeid. Keerulisel ajal, kui reegleid oli vähe, tuli Liivi tänu oma kohusetundlikkusele, täpsusele ja iseseisvale tööoskusele hästi toime. Tõstamaa vallavalitsuses töötas Liivi raamatupidajana kuni pensionile jäämiseni 2003. aastal, olles abivalmis, heatahtlik ja põhimõttekindel kolleeg.

Liivi on ühiskondlikult aktiivse loomuga. Pikki aastaid on ta olnud tegev Tõstamaa kirikukoguduses, kus täitnud raamatupidaja, kellalööja, majahoidja ja muid koguduse tegevuseks vajalikke ameteid. Kogudusetöö eestvedajad on vahetunud, aga Liivi on olnud seal järjepidevuse kandja. Samuti täidab Liivi Seliste kiriku laekuri kohuseid, peab korras spordiklubi raamatupidamist ja korraldab Tõstamaa edukaima majaühistu tegemisi. Ta lööb kaasa Tõstamaa laulukooris ja aeroobikaringis, tema üheks hobiks on lugemine. Poeg elab ja töötab samuti Tõstamaal ning Liivi on hoolitsev vanaema.

Liivi Heamets on üks Tõstamaa valla taastajaid-ülesehitajaid ja on oma täpsuse, kohusetundlikkuse, põhimõttekindluse, ühiskondlikku aktiivsusega, aga samas ka tagasihoidlikkuse ja diskreetsusega vallavolikogu, vallavalitsuse ja väga paljude poolt hinnatud lugupeetud vallakodanik.

Täna lehes:

<i>Toetuse saamiseks</i>	lk 2
<i>Volikogu</i>	lk 3
<i>Natura kaitsealadest</i>	lk 3
<i>Tõstamaa Keskkooli ei suleta</i>	lk 4
<i>Seliste Hiidnaine Eerika Leenu</i>	lk 4
<i>Kaunid rõivad</i>	lk 6
<i>Kino tuleb!</i>	lk 6
<i>Sport</i>	lk 7
<i>Kuulutused</i>	lk 7
<i>Õnnitlused ja kuulutused</i>	lk 8

AIN BIRK

Ain Birk on sündinud 1939. aastal Tõstamaa vallas Männikuste külas Tolli talus. Kooliteed alustas Tõhela seitsmeklassilises koolis. Seejärel õppis Tõstamaa mittetäielikus keskkoolis, kus lõpetas 7. klassi 1953. aastal. 1957. aastal lõpetas Pärnu II keskkooli.

(järg lk 2)

(algus lk 1)

Seejärel asus õppima Tallinna Ehitus- ja Mehhaanika Tehnikumis, kus lõpetas 1964. aastal ehitustehniku eriala. 1979. aastal omandas kõrghariduse, lõpetades Tallinna Polütehnilise Instituudi insener-ökonomisti kvalifikatsiooniga.

Töomeheteed alustas matemaatikaõpetajana Pootsi ja Kilksamaa koolis, kus töötas aastatel 1957-1963. Seejärel kuni 1966. aastani töötas Riigipanga Pärnu osakonnas insenerina, kuni 1979. aastani Pärnu Põllumajandusliku Tootmise valitsuse kapitaalehituse osakonna insenerina ja osakonna juhatajana. Aastatel 1979-1989 oli Pärnu Rajooni Agraartööstuskoondise esimehe asetäitja-kapitaalehituse osakonna juhataja ja seejärel 1991. aastani Pärnu Rajooni RSN Täitevkomitee Põllumajandusvalitsuse Kapitaalehituse Osakonna juhataja. 1991-2002 oli Pärnu Maavalitsuse ehitusnõunik. Alates 2002. aastast tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana.

Ain Birk on tunnustatud ehitusspetsialist, omades suuri

kogemusi ehitustöö organiseerimise vallas. Olles iseloomult sünnivalla patrioot, on Ain olnud vallapoolseks esindajaks ja ehitustehnilise järelevalve teostajaks kõigil taasiseseisvumisaja ehitusobjektidel ja teinud seda tööd südamega. Suuremateks neist on Tõstamaa kool, Tõhela rahvamaja, Pootsi kool, Tõstamaa katlamaja, Päästeamet, Manija sadam ja külakeskus, Tõstamaa reoveepuhasti, Tõstamaa joogiveeprojekt, Tõstamaa ja Tõhela kalatrepid, Hooldekodu, Seliste kirik, Kastna sadam ja veel

hulk väiksemaid objekte. Tänu Aini teadmistele ja kogemustele on paljud neist saanud võimalikuks, samuti on tööd teostatud väga ökonoomselt ja praktilist aspekti silmas pidades. Töötades nõukogudeajal Pärnu rajooni ehitusspetsialistina on Ain panus ka enamikus valla selleaegsetes ehitusobjektides. Samuti on Ain nõustanud paljusid eraehitajaid. Seega võib Aini nõuandeid, mõtteid ja organiseerimist näha väga paljudes täna Tõstamaa vallas olevates ehitistes.

Ainil on kaks last. Poeg on rajanud oma kodu Selistesse, tütar elab Tallinnas ja Ain on kuuekordne vanaisa.

Aini suuremateks hobideks on tema töö, piibu tõmbamine ja kalalkäik. Teda võib tihti kohata Tõstamaa kalavetel suvel paadiga ja talvel puuriga.

Oma tööde, teadmiste, kogemuste, tasakaalukuse ja mõnusa olekuga on Ain teeninud volikogu, vallavalitsuse, paljude vallaelanike ja tema ehitustehnilise järelevalve all valminud ehitiste kasutajate lugupidamise.

Toetuse saamiseks tuleb põllumajandusmaa PRIAs kirja panna

Kõigil põllumajandusmaa kasutajatel, kes soovivad edaspidi saada pindalapõhiseid Euroopa Liidu toetusi, tuleb 15. märtsiks maa Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametis ehk PRIA-s deklareerida.

Edaspidi makstakse pindalapõhiseid põllumajandustoetusi ainult deklareeritud maa kohta. Ka loomatoetuste puhul hakatakse jälgima piisava rohumaa olemasolu.

Põllumajandusmaad saavad PRIAs kirja panna nii maakasutajad kui ka maaomanikud. Deklareerimisega annab põllumees PRIA-le ülevaade oma valduses olevate maade kasutusotstarbest. Kirja tuleb panna 2003. aastal kasvatatud põllumajanduskultuuride pind, püsirohumaa ja ajutiselt kasutusest väljas olev põllumajandusmaa.

Seni oli deklareerimine vabatahtlik ja seda sai teha nendes maakondades, mille kohta olid olemas uued, ortofotode põhjal tehtud kaardid.

Veebruari alguseks on kogu Eesti kohta olemas uus kaardimaterjal.

Enne deklareerimist peab tootja või maaomanik olema ennast arvele võtnud PRIAs põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris. Registrateisse arvele võtmise avalduse saab täita PRIA piirkondlikus büroos. Põllumajandusmaad saab deklareerida PRIA piirkondlikes büroodes 2004. aasta 15. märtsini. Soovitame PRIAsse minnes olemasoleva kaardimaterjali, näiteks katastriplaani kaasa võtta. Siis on PRIA spetsialistil lihtsam arvutist õige põld või rohumaa üles leida. Registrateisse kandmise avalduse ja deklareerimise teatise vorme ning põllumassiivide kaarte saab nii PRIA büroodest kui ka veebilehelt www.pria.ee.

Teraviljatoetuse kaartidest

Seni tuli põllumeestel teraviljatoetust taotledes arvestada põllu suurust katastrikaardil olevate andmete järgi. Kui PRIA inspektorid GPS-seadmetega põlde üle mõõtma

sattusid, selgus tihtipeale, et mõõtmistulemused ja katastrikaardil olevad andmed ei lähe kokku. Erinevus katastri kaardil kirjas oleva pindala ja kontrollmõõdistamise vahel tekib siis, kui põllumees ei kasuta teravilja kasvatamiseks kogu kaardil olevat pinda.

Uued PRIA poolt jagatavad kaardid on põllumeestele abiks põllu- ja rohumaa pinna määramisel. Ortofotodel põhinevatel kaartidele on märgitud ka põllumassiivide piirid ning pindala, kusjuures sealt on juba maha arvatud objektid, mille pinda ei saa kasutada põllukultuuride kasvatamiseks, näiteks kraavide perved, suuremad kivi- ja hunnikud, puude salad jne.

PRIA piirkondlik büroo asub Pärnus, Haapsalu mnt 86.

Heli Raamets
PRIA pressinõunik

Volikogu istung toimus 30.01.2004.a.

Istungil osalesid kõik volikogu liikmed. Päevakorras oli:

1. Vallavanema info

Ülevaade lähiaja tegevusest

2. Arvamused volikogu senisest tööst, ettepanekud edasiseks, mille käsitlemist soovitakse volikogus eeloleval aastal enam, ettepanekud valla 2004.aasta tegevuskavasse ja eelarvesse. Iga volikogu liige esines lühiettekandega.

3. Maamaksumäärade kinnitamine

Otsustati: kehtestada alates 01.01.2004 Tõstamaa vallas maamaksumääraks õuema, metsa-

maa ja muu maa puhul 2,2 % maa maksustamishinnast aastas, põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa puhul 1,0 % maa maksustamishinnast aastas.

4. Valla 2004 aasta eelarve esimene lugemine

Kuulati vallavanema, sotsiaalnõuniku ja pearaamatupidaja ettekannet. Eelarvega seonduvat arutab valla eelarvekomisjon 20 veebruaril.

5. Tõstamaa Valla Vapimärgiga autasustamine

Otsustati: valida 2004.a. Tõstamaa Valla Vapimärgi saajateks **Liivi Heamets** ja **Ain Birk**.

6. Ehitise peremehetuks tunnistamine

Otsustati: tunnistada peremehetuks ja võtta munitsipaalomandisse Tõstamaa vallas, Kiraste külas asuv **Kiraste laut**.

7. Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkogule asendusliikmete nimetamine.

Otsustati: nimetada asendusliikmeteks volikogu aseesimees Urmas Reinfeldt ja pearaamatupidaja Karin Randmäe.

Teade väljaspool kaitsealasid asuvatel Natura 2000 võrgustiku aladel ajutiste piirangute rakendamise ning nende kaitse alla võtmise kohta

Euroopa Liidu (EL) looduskaitse-direktiivide kohaselt on Natura 2000 võrgustiku eesmärgiks tagada EL linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja selles nimetatata rändlinnuliikide elupaikade ning EL loodusedirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade säilimine.

Meie Natura 2000 alad peavad tagama 66 linnudirektiivi I lisa linnuliigi olulisemate elupaikade, rändlinnuliikide tähtsamate rändepeatuspaikade, talvitumis- ja sulgimisalade, samuti 60 loodusedirektiivi I lisa elupaigatüübi ja 51 II lisa liigi esinduslikumate leiukohtade säilimise.

Eesti riik esitab oma ettepanekud Natura 2000 alade kohta Euroopa Komisjonile selle aasta 1. maiks. Sellest hetkest peame tagama nendel aladel esinevate loodusväärtuste säilimine. Väljaspool olemasolevaid kaitsealasid asuvatest aladest saavad tulevikus kas kaitsealad (looduskaitseala, maastikukaitseala), hoiualad või kaitstavate liikide püsielupaigad.

Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakond esitab keskkonnaministrile ettepaneku võtta kaitse alla väljaspool kaitsealasid asuvad Natura 2000 alad. Keskkonnaminister kehtestab nendel aladel majandustegevusele ajutised piirangud

vastavalt kaitstavate loodusobjektide seaduse § 5 lõikele 14 tagamaks nende alade säilimine vahepealsel perioodil.

Tulenevalt kaitstavate loodusobjektide seaduse § 5 lõike 8 punktist 4 peab enne kaitse-alla võtmist ära kuulama kinnisasja omaniku arvamuse selle kohta.

Samuti tuleneb Haldusmenetluse seaduse § 40 lõikest 1 kohustus, et haldusakti kehtestamisel tuleb isikutele, kelle huve haldusakt võib puudutada, anda võimalus esitada selle kohta arvamus ja vastuväited.

Eeltoodut arvestades palume kõikidel isikutel (eelkõige maaomanikel), kelle huve ettevalmistatud kaitse-eeskiri puudutab, anda omapoolne arvamus ettevalmistatud määruse eelnõu ja ala kaitse alla võtmise kohta.

Ajutise kaitseala piiride avalik väljapanek toimub 12. veebruarist – 27. veebruarini 2004. Alade ja nende piiridega saab tutvuda maakondade keskkonnateenistustes ja kaitsealade administratsioonides tööpäeviti kella 9.00 – 17.00. Samal ajal on kõikides vallamajades üleval vastava valla Natura eelvalikualade kaart (mõõtkavas 1:50 000) ja ajutise kaitseala kaardid (mõõtkavas 1:10 000 kuni 1:20 000).

Natura 2000 alade piiride ja ajutise kaitseala piiridega on võimalik tutvuda ka interneti vahendusel Maa-Ameti kodulehekülje avalike teenuste alt www.maaamet.ee.

Ettepanekuid ja vastuväiteid ajutise kaitseala piiride ja kaitse alla võtmise kohta saab esitada vastava maakonna keskkonnateenistusele või kaitseala administratsioonile kuni 5. märtsini 2004 kirjalikult.

Kommentaariks:

Teid puudutab eelpool toodud jutt eelkõige erinevate niitude osas. Kes on saanud Pärnumaa keskkonnateenistusest toetust ranna- ja puisniitude ja teiste alade hooldamiseks toetust, kaartidel nn hallid alad, siis jutt on just nende alade kohta (Manilaid, Kavaru-Perni rannaniidud, Värati rannaniidud, Kastna rannaniidud, Tõhela puisniidud, Ermistu ja Tõhela järve ümbrused, Tõstamaa luide, Lindi soo ja Nätsi-Võlla raba).

Kaartid ja 2 lk teksti lubatud ja keelatud tegevuste kohta nendel aladel on üleval vallamaja koridori seintel. Tulge tutvuma, vaadake maad üle ja avaldage arvamust!

Raine Viitas

Keskkonna- ja arendusnõunik

Tõstamaa keskkooli ei suleta

Viimasel ajal on mitu lapsevanemat küsinud, kas Tõstamaa keskkooliosa suletakse. Vastus on: Tõstamaa kooli keskkooliosa ei suleta.

Küsimust saab otsustada ainult volikogu ja praegune Tõstamaa valla volikogu on kinnitanud arengukava aastani 2015, kus on selgelt toodud keskkooliosa jätkamine ja selle arendamine eelkutsõppevõimaluste loomisega.

Millest siis selline küsimus? Ilmselt on segaduse põhjus 21. sajandi kooli projekti jaoks koostatud maakonna hariduse arengukavas, mida ka ajakirjanduses tutvustati. Arengukava käsitles riiklike investeeringute (põhiliselt remondiraha) jaotamist maakonnas ja töörühma juhtis endine Pärnu abilinnapea, kelle hariduse reformimise kava mõned aastad tagasi ka linnas suurt vastuseisu tekitas ja läbi kukkus. Ka seekordset maakonna

hariduse arengukava, kus tunnistati jätkusuutmatuteks maakonna kõik keskkoolid peale Vändra ja Kilingi-Nõmme, mitu põhikooli ja kõik algkoolid, keeldus üle poole omavalitsuste kooskõlastamast, kuigi asi ei puudutanud koolide sulgemist, vaid neile riiklike investeeringute eraldamist 21. sajandi kooli programmist.

Kuigi Tõstamaa keskkool sai sellest programmist remondi lõpetamiseks oma osa 2,5 milj. krooni juba möödunud aastal, ei kooskõlastanud ka Tõstamaa valla volikogu arengukava. Kõige põhilisem arengment Tõstamaa keskkooliosa jätkamiseks on vajadus võimaldada piirkonna lastele keskharidus kodust koolis käies, mitte kaugemal elades. Pole ju ajalisel võimalik ega mõistlik Tõstamaalt ja kaugemalt iga päev bussiga linnas koolis käia. Ka

rahaliselt ei ole vajadust keskkooliosa sulgeda. Samuti näitab tänane demograafiline analüüs isegi keskkooliosa õpilaste arvu mõningast suurenemisvõimalust.

Siiski näen ka mõningaid ohte. Kõige suuremaks neist pean olukorda, kus koolis ei jätku enam häid õpetajaid. Neid, keda hindavad nii õpilased kui vanemad, kes suudavad pakkuda kaasaegset ja konkurentsivõimelist haridust, kes ei anna mitte üksnes tundi ära, vaid on oma alal tõeliseks maa soolaks. Kui koolil on õpetamise tase ja oma vaimsus, siis sinna tulla, kui ei, siis minnakse.

Tõstamaa keskkooliosa jätkab seni kuni jätkub lapsi ja õpetajaid ja piirkonna inimesed seda vajavad ja hindavad.

Toomas Rõhu
vallavanem

Seliste hiidnaine – Eerika Leenu

Endel Andrese meenutus.

Vanasti, endisel Eesti Wabariigi ajal elas Pärnumaal Seliste valla Vihakse küla Eerika talus üks hiidnaine – Eerika Leenu. Õige nimi oli Elena Erikson (1.02.1875-11.10.1939), vallaline, üksildase eluviisiga, aga rikas (endiste oludega võrreldes) vanatüdruk. Eerika Leenu oli omapärase elulaadiga, oli selle ajaga võrreldes väga tehnikahuviline. Elukutselt kalur, rehepeksumasina motorist, kaevude puuri ja paadi-meister. Ta valmistas selleaegseid sõu- ja mootorpaate, ta planeeris neid ning valmistas neid puidust. Oli

üliväga töökas, lõbusa iseloomuga, huumorit ja nalja armastav inimene. Leenu oli esimene Seliste inimene, kes grammofoni ostis. Suveõhtutel lükkas oma toa akna lahti ja pani aknalauale grammofoni üürgama lõbusaid Artur Rinne laulusid, nii et Vihakse küla kajas. Küla lapsed kogunesid sinna akna juurde kuulama, suviti oli seal lastel lõbu laialt.

Külaharvas teadis rääkida päris anekdootlikke lugusid Leenu ürgsest jõust ja tema erilistest eluviisidest. Kord oli Sepa talus ta rehepeksumasinaga. Külapoisid

proovisid kangidega rehepeksu mootorile tagumisi ratta alla panna. See mootor oli ühesilindriline kumpea, firma "Shebulke". Ikka tohutu raske, mitu tonni kaaluv ja poistel libisenud ikka kangid alt ära. Olid noored ja algajad ning ei saanud asjaga hakkama. Leenu siis kähvatas: "Poisid, hoidke siit vähe eemale!" Hüpanud kaks ratsi sinna mootori aksi üle ja võtnud sealt kahe käega aksirauast kinni ja öelnud: "Alleks, pane ratas otsa!". Ta oli küll kandnud alati pikka villast seelikut, kuid rohkem armastanud ta ikka meeste

seltskonnas istuda, nendega lorajuttu ajada ja selleaegset plekiviina maitsta. Tolleaegsesse töökultuuri kuulus igasugisene vilja masindamine. See oli ühistööna ettevõtmine. Vilja masindamise juurde kuulus ikka oma kümme-viisteist tugevat ja elujõulist töötahtelist inimest, sest suuremalt jaolt oli see tugevate meeste töö. Kui viljapeksu masin ja –mootor õue sõidutati, algas päev või kaks, kuidas vilja oli, üks kõva ja pingeline töö. Masin ja mootor veeti sel ajal hobustega, mõlemal ees kaks hobust. Hobused pidid olema väga head, sest masinal ja mootoril olid all väga kitsad rattad (kitsa pöidadega). Sügised olid vanasti vahel väga vihmased ja tolleaegsed külateed auklikud, porised ja kivised. Aga ära need õue toodi ja siis algas nende paikapanek. See oli väga täpne töö, vajab eriti head silma ja taiplikku mõistust. Leenu sai sellega alati hakkama! Viljapeksu masin tuli panna kahte pidi loodi, nii pikku kui ka laiu pidi, sest muidu puistajad ja sõelad ei saanud töötada kvaliteetselt.

(järg lk 5)

(algus lk 4)

Masinal käisid tagumiste trumli poolsete rataste alla sellised tellitavad klotsid, millega sai külgedel olevate aukude abil rattaid tõsta või alamale lasta. Masina külgedel, raami küljes, olid päris vesiloe vaaderpassid, millega sai kontrollida masina seisu täpsust. Mootori paika panemiseks läks vaja masinisti teravat silma. Kõigepealt lamerihma pikkusest, mis ju pidi jooksuma täpselt ja pingsalt mootori veorattalt masina trumli rattale. Et mootoril tulid kõigepealt ära võtta rattad, selleks tuli kangide ja vastavate saetud pakkude abil üles tõsta, tagumised rattad akside otsast ära võtta ja siis pikkamööda pakkude pealt alla lasta. Kergesti võis selle töö juures kangiga koonu alla saada, seda ohutustehnika reeglilt töölistele Leenu alati kõigile selgitas. Mootori esirattad tulid eest ära tõmmata koos tiisli ja esimese aksiga. Selleks tuli mootori esimene ots kangide ja pakkude toel üles tõsta ja ruttu aksi- või pöörpulk (pööras esiotsa) välja tõmmata ning mootor taas tasakesti maa peale lasta. Mootori esiotsa raskuseks oli ka 200 liitrit jahutusvett, mis sõitis alati mootoriga kaasas. Kes muidu oleks selle nõu igas talus vett täis vedanud, ka ei saanud vett eelmises talus maha kallata, seal sopa sees poleks võimalik olnud rattaid alla panna. Mootori raami ja tagumiste akside peale veeretati raskuseks kive, sest muidu ei püsinud see ühesilindriline mootor paigal. Ühe suure jämeda silindriga mootor hüppas maa peal, mis kole, kui päev läbi ühe koha peal töötas, raius end maa sisse, mis kole! Sinna läks ju veel jahutusvett maha, aga ka läbitöötatud õli. Kui mootor oli paigas ja masin loodis, tõmmati peale lame rihm, maailmatu pikk ja keerd ka veel sees. Siis pani Leenu priimuse tööle, millega ajas kuumpea mootori pea punaseks. Seepeale lõi Leenu patentvõtme sabaga paar korda mootori nafta pumbale lökat-lökat (pumpas naftat mootori kuumpea sisse) ja läks suure mootori hooratta juurde. Ajas hooratta vabaseisu, võttis kodarast jõuliselt kinni ja tõmbas pool ringi nii, et see mootori kolv pressis kompressiooni ülesse mootori peasse naftaseguga kummpeasse kokku ja laskis lahti. Mootor hakkas jõuliselt popsuma ja rihma ringi vedama,

hanguvarrega lükkas üks mees rihma masinaseivi pealt täisveo seivile ja algaski vilja masindamine. Rukkivihud olid põllult enne rehe alla varjule veetud. Need olid ennem rukkipoollul hakkides kuivatatud, siis kuhilasse lastud ja nüüd olid kuivad rukkivihud rehe all virnas. Kaks inimest vedasid neid rehepeksu masina juurde, sealt üks andis ülesse masina peale kätte lõikajale (alati naisterahvas), seal lõigati rukkivihu side katki ja anti edasi söötjale (alati meesterahvas, harilikult peremees). Söötja torkas selle lahtise vihu siis tiirlevasse latt-trumlisse, hoidis moment vihku kinni, et kõik rukkipead ikka masina lattidelt korralikult pihta saaks. Siis pööras tüükale pool keerdu peale ja laskis suurel kiirusel tiirlevasse masina trumlisse. Umbes neli meest oli alati masina teise otsa all, kes vedasid seda pikka rukkipoõhku hangudega eemale. Välja peal olid pikad kuhjaroikad püsti, mille ümber kaks naist kuhja ehtasid. Üks tallas varda ümber, teine laskis laduda hangutäis hangutäie kõrvale, ikka ülemale kord, korra peale ülesse kuhja tippu välja. Teise masina otsa all töötasid vilja kotipoiss ja vilja aita vedaja (harilikult noor peremees või hea abiline). Kotipoiss seadis viljakotid sinna masina sorteeritorude alla ja vahetas kotid ära, kui paras selga võtmise nutsakas sees oli ja aitas koti selga vedajale, kes nad aita salve viis. Masina agana aukus töötasid ka kaks naisterahvast: üks tõmbas alt aganad suure riide peale ning noorem ja elujõulisem upitas tekitäie endale selga, viis agasisse. Agasi oli harilikult rehealuse külge ehitatud aganate varjupaik. Aganatest tehti talvel kariloomadele lisasööta, pandi toobrisse keeva veega ligunema ja segati teise sordi rukkijahu juurde. Selline oli selleaegne vilja masindamine. Öhtul hilja (ka kuuvalgel masindati), kui Leenu mootori seisma pani, oli kõrvadel lausa imelik vaikust kuulata. Päev läbi oli kuulnud ainult masina undamist! Ruttu kaevule pesema, algul sooja veega, kuniks jätkus. Palju seda sooja vett ikka oli, külm vesi kõlbas küll ja kuidas veel! Mootori korstnast said ju sõrme tahmaseks teha ja tüdrukutele vuntsid nina alla tõmmata. Küll siis algas külma vee sõda! Pangetäite viisi

kallati külma vett kaela, olgu motorist Leenu või peremees Jaan. Nii palju, kui kaevust vett jõuti vedada ja teistele kaela kallata. Kõik kiitsid seda heaks! Seejärel kammiti juukse seitel sirgeks ja istuti söögilauda, kus aurasid soojad kooritud kartulid, lambaliha ja Smirnovi Volli poest toodud, hapukoorega üle valatud, suured šoti heeringad. Heeringa pea oli tagasi otsa pandud ja mirdioks suhu pistetud. Küll see toit lõhnas ime-ahvatlevalt, terve tuba ja õu lõhnas heeringate järele, mis olid head kohe isu pärast süüa! Laual oli kolmveerand liitrit viina "Riigivanem", mis seisis Leenu ees. Õllekruus koduõllega käis ringi. Selline oli endise eesti-aegne ühistöö!

Kaevude puurimine oli tol ajal väga algeline, aga seda siiski tehti ja see oli Eerika Leenu leivanumber. Tal oli raha, laskis kohale tuua puurid, torud, seadmed. Organiseeris endale abimehed, oli ise nendeaegsete kaevude puurimise A ja O. Puurimistöö käis nii: ühe pika toru otsa keerati tugeva erilise vindiga, sepapajas laiaks lõõdud ja hästi karastatud teraspeikel. Karastus pidi nii tugev olema, et peikel ette juhtuvast kivist läbi pidi lõõma, tugevast savimaa pinnasest rääkimata. Hariliku pinnavee kaevu kohta istutati kolmjalga, mis oli pikkadest 6 m torudest ülevaalt kokku seotud. Selle ülesse otsa pandi harilik plokk (ratasplokk), kus pealt käis üle tugev, aga hästi painduv nõör. Üle ploki tulnud nõõri külge seoti umbes 10 harunööri, mille otstesse seoti ristpulgad ja iga mees sai selle peosse. Kõik 10 meest pidid korraga tõmbama ja üle ploki maa seest välja tõmbama selle toru, mille otsas oli kaevupuurimise peikel. Kui see maa seest üles tõusis, siis kukkus toru raskusse. Leenul oli seal toru küljes kruvitud ristpulk, millega ta täiest jõust toru jälle maasse tagasi lõi. Nii kaua kestis kaevu puurimine, kui Leenu tundis, et lõök läks all pehmeks ja vesi välja purskas, kui puuri torud kaevust üles tõmmati. Seejärel lasti puuritud auku pidi alla manteltoru ja kaev saigi valmis. Tegelikult võttis see töö tohutult aega ja vaeva.

Järgneb...

Kaunid rahvarõivad

Kes on viimastel nädalatel astunud Tõstamaa rahvamaja näitusetuppa, on võinud imetleda kaunist naiste näputööd- kodukandi rahvariideid: nii sajandivanuseid seelikuid kui ka viimastel kümnenditel valminud rõivakomplekte. Nende kõrval on vaadata ka vabrikukupongist õmmeldud ja tellimise peale tehtud rahvariideid 1980.- 90. aastatest: Tõstamaa ja Tõhela rahvamaja ning Tõstamaa kooli rõivakomplektid.

Vanu seelikuid on Selistest, Väratist ja Tõhelast. Tõhelast pärit seelik on kuulunud rahvalaulik Liisu Orikule, kes on tuntuks saanud Baltika festivali tunnusmeloodia "Laula, laula, suukene" esitajana.

Rahvariite valmistamine sai taas hoogu laulva revolutsiooni ja praeguse vabariigi algaastail. Näitusel on imetleda "Vokiratta" memmede Linda Estami, Aima Nurme, Hilda Ojametsa rõivakomplektid. Seelikuriideid on peale Linda ja Aima kudunud veel Anni Raist ja Senta Tinn.

Käsitöö järjepidevus kestab tänini. Selle kinnituseks on näitusel olnud vaadata Pilvi Kase, Evelin Piirme ja esimestel nädalatel ka Anu Randmaa kootud- õmmeldud riided. Eriti suure töö on ära teinud Anu, kes uurinud sajandi-, pooleteisevanuseid rõivaid ja

Modell Karin Miidu ja riided tegi Anu Randmaa. Foto: Reimo Mirk

nende järgi meisterdanud nii naistekui ka meesterõivaste täiskomplektid. Tubli on ka Pilvi, kes ikka valmis õpetama, aitama. Tema juhendamisel tegutseb rahvamajas käsitööringki. Päris oma riided on mitmel rahvatantsurühma naiselgi. Tore, et tänapäeva noored esivanemate rahvakunstist lugu peavad.

Võrreldes sajandivanuseid kiute kõrte (triibulisi seelikuid) tänapäeval kootutega, on vanad madarapunased

värvierksamad, praegused rohkem pruunikates-lillakates toonides. Kõrvutades vanu seelikuid ja rahvarõivaraamatute pilditahvleid, saab selgeks, millest värvimuutused on tulnud. Süüdi on nõukogudeaegne trükikurat, kes erksa punase asemel on lasknud trükkida pruunika kanga. Näituseruumis on võimalik võrrelda originaali ja selle järgi tehtud trükist. Valmisrõivaste kõrval on väljas ka mõned kangad: 20. sajandi algusest, selle teisest poolest ja 21. sajandi algusestki. Kõige uuemad naisterõivad on 2003. aastast. Vanim ja väärtuslikem eksponaat on omakasvatatud ja kedratud linasest valmistatud pitsiline pruudipõll 1850.-60. aastatest.

Kel rohkem huvi Tõstamaa rahvariite kohta teada saada, võib sirvida eri aegadel väljaantud eesti rahvarõivaste raamatuid ning lugeda Anu Randmaa koostatud naisterõivaste kirjeldust.

Loe ka 10. veebruari Pärnu Postimehest.

Suur tänu kõigile, kes mahuka kudumis- ning õmblustöö teha võtnud ning omavalmistatud rõivad näitusele toonud. Edaspidiseks- nõel näppu!

Näitus on avatud veebruarikuu lõpuni.

Mari Lühiste

Kinobuss tuleb Tõstamaale

Reedel, 5. märtsil kell 19.00 Tõstamaa Rahvamajas

KANGELANE / YING XIONG

Aastatel 481 – 221. e.m.a. on hiina jaotatud seitsmeks omavahel võitlevaks kuningriigiks. Valitsejaist julmimaks on Põhja-provintsi Qin kes on juba aastaid olnud atentaadikatsete sihtmärgiks. Tõeliselt kardab Qin oma vaenlastest vaid kolme: palgamõrvareid "Murtud mõõk", "Lendav lumi" ja "Taevas", kes teda juba kümme aastat jahtinud oli. Ühel päeval saabub kuninga vastuvõtule nimetu sõdur (Jet Li), kes väidab end olevat tapnud kõik kolm kardetud sõdalast. Ta seletab kuningale, kuidas tal õnnestus palgamõrvarid võita kasutades relvana nende omavahelisi suhteid. Kuid kõik selles loos ei ole nii nagu alguses paistab.

"YING XIONG" Hiina, Hong Kong, 2002 // Rezhissöör: // Stsenarist: Li Feng, Zhang Yimou, Wang Bin // Operaator: Christopher Doyle // Tootja: Edko Films Ltd. // Osatäitjad: Jet Li, Tony Leung, Maggie Cheung, Zhang Ziyi, Chen Dao Ming

Festivalid ja auhinnad:

Palm Springs Berlin (Alfred Bauer Award), Jerusalem

Keel - mandarini; subtiitrid - eesti

Esilinastus: Pimedate Ööde Festivalil

Pikkus 1 h 38 min

Zhanr: action-draama

Pilet 25kr.

Sport!

VÕRKPAALL

Lõppes novembrist jaanuari lõpuni kestnud valla võrkpalliturniir, kus peeti 36 täispikka võrkpallilahingut.

I koht ALEV

Kärt Jürgens, Moonika Adler, Zeena Kask, Helina Volgerad, Tiina Kapten, Karin Väana, Aro Kütt, Ando Lomp, Enn Martson, Kaupo Põltsam, Toomas Rõhu.

II koht POOTSI

Veronica Leibur, Grete Adler, Merike Miemis Valeri Buravkov, Valdur Palits, Argo Kasela, Heikki Niine.

III koht PÄÄSTEAMET

Ivelin Midri, Kristiina Lepik, Evelyn Liländer, Lagle Adler, Jaan Pall, Kuldar Miidu, Ago Adler.

IV koht SAULEPI

Egle Pärn, Eve Arusalu, Maris Kuustik, Armo Adler, Harli Käärt, Rando Rohtväli, Madis Grünfeld.

V koht TÕHELA

Linda Anderson, Aidi Lellsaar, Ave Martson, Raido Salk, Jaak Tork, Andres Laur, Priit Adams.

VI koht KESKKOOL

Karoliine Kask, Imbi Alpius, Merlin Miido, Elo Pulk, Andres Tõlp, Fritjo Pukk, Alvar Maruse, Rain Kaljurand, Viljar Soosaar.

SUUSAPÄEV (5 km)

25.01.2004

1. Lauri Sahtel 18,51

2. Priit Kaljurand 21,24

3. Toivo Tinast 23,04

4. Tiina Kapten 23,53

5. Jaanus Anderson 25,19

6. Heidi Sepp 27,07

7. Tanel Tinast 29,36

8. Mart Randmäe 30,11

9. Paul Tilk 30,37

10. Karl Kalda 30,43

11. Andreas Leerima 34,54

12. Leenu Aava 35,56

13. Taavi Tõnisson 37,37

14. Keiu Anderson 38,04

15. Ingvar Kalbach 38,09

16. Andres Kalbach 38,09

17. Kätlin Jürgens 39,41

18. Isabel Joao 40,58

19. Kaur-Joosep Lomp 46,11

20. Madis Veeäär 31,47 (ei sõitnud 5 km, vaid vähem)

Tõstamaa

MÄLUMÄNGUSARJA

järgmine etapp toimub 24.

veebruaril kell 17.00 rahvamajas

Paremusjärjestus peale 4 etappi:

I	NULLIRING	6 punkti
II	LÕVISÜDA	8
III	VASKA	15,5
4.	TÕHELA	20
5.	1. TEIST	25
6.-7.	NURGALÖÖK	26
	MM	26
8.	POOTSI	27,5
9.	LEA	30

Valla targad, tulge osalema. Veel pole hilja !

Muusika meid kõiki seob...

VIII Tõstamaa valla laste- ja noorte laulukonkurss

Reedel, 19. märtsil kell 12.00

Tõstamaa Rahvamajas

Tule 20. märtsil kell 20.00

Tõstamaa Rahvamajja

Kevadet vastu võtma!

Külaliseks *Amor Grupp*

Tantsuks ansamblid "Habe" ja "M&Ö"
Jälgi reklaami!

Uudis tantsusõpradele!

Peotantsukursus

Tõstamaa Rahvamajas

Pühapäeval, 29. veebr. Kell 19.00-21.30

Juhendab õpetaja Ants Lopsik

Osavõtutasu 25kr.

Otsi endale partner ja tule!

Teata osavõtusoovist rahvamajja
tel. 4496172 või 5236350

Maksuameti inspektor võtab 2003.a. **tuludeklaratsioon** vastu 19. märtsil kell 10.00-15.00 Tõstamaa vallamajas.

Tõstamaa Vallavalitsus teatab, et vastavalt Maareformi seaduse § 23³ alusel vaba põllumaa kasutusvaldusesse taotlejate nimekirjaga saab tutvuda Tõstamaa Vallavalitsuses asukohaga Tõstamaa alevikus, Sadama tee 2 alates 17.02.2004.a. kuni 26.02.2004.a.

Kaebusi võib huvitatud isik esitada 10 päeva jooksul, arvates nimekirja avalikustamise kuupäevast.

Õnnitleme veebruarikuu sünnipäevalapsi!

*Meid sasib ja sakutab aegade tuul,
rebides aastaid kui lehti puult.*

*Kuid nii nagu puud tormis
püsima jäävad,
kestavad sinugi elu ja päevad.*

MARET KANDLA 91
ARSENI VILGATS 88
MARIA KALEVISTE 83

SALOMIA VARMA 82
ELFRIDE-ARMILDE UDU 82
FLORIIDA IRDT 78
ADELE KÜTT 78
EDUARD JÕE 76
VILMA LÕÕBAS 75
LIIVIA TÕNISSON 74
VILMA PÄRNAPUU 74
PEET REILENT 72

HELGI SALUMETS 72
EDUARD ALUMETS 70
LEMBIT LOHU 65
MADIS MIISA 60
AINO RAAVIK 55
VALLI TOOMELA 55
LEINO BLASEN 55

Õnnitleme uusi vallakodanikke!

Siivi Kiirats ja Aivar Timm –
tütar **ELIISE** sünd. 23.01.2004.a.

Reena Pavlova ja Mirko Sild –
tütar **REILI** sünd. 26.01.2004.a.

Gristel Kukk ja Oliver Leas –
poeg **ARDO** - sünd.09.02.2004.a.

Tõstamaa Rahvamajas

Reedel, 5. märtsil kell 21.00

“Tule Taevas Appi”

3. Sünnipäevapidu

Pilet 5kr.

6. märtsil kell 20.00

Tõhela Rahvamajas

Tantsuõhtu

Ans. “M&Õ” ja showtrupp Tõstamaalt

Avatud baar!

Piletid eelmüügis 25kr.
Samal õhtul 40kr.
Info tel. 4496523

Tõstamaa Rahvamajas

Esmaspäeval, 23. veebruaril kell 19.00

Vabariigi aastapäevale pühendatud

KONTSERT-AKTUS

Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkestriga “Saxon”
Tõstamaa valla vapimärkide üleandmine
Näituse “Medalid ja ordenid” avamine

Kell 20.30 Tansuõhtu

Mait Maltise bändiga

Pääsmed eelmüügis Tõstamaa Raamatukogus
16.-21. veebruaril 35kr.
Samal õhtul nääse 50kr.

Tõstamaa kirikus 23. veebruaril kell 18.00

JUMALATEENISTUS

Õp. Tiina Janno

Aile Adamsi
aktiioonistuste näituse
ÜRGNE VAJADUS
avamine 11. märtsil 18.00
Tõstamaa Rahvamajas

Tõstamaa
valla
ajaleht

Toimetetus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu
Alo Adler Tallinna Tehnikaülikool
Trükkinud OÜ Hansaprint

tel. 96 184
tel. 96 231

lea.rannik@mail.ee
alo.adler@mail.ee